

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ**

Інститут економіки та управління у нафтогазовому комплексі
Кафедра фінансів

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор інституту

Економіки та менеджменту

_____ О. Г. Дзьоба

«__» _____ 2019 року

ГРОШІ ТА КРЕДИТ

(назва навчальної дисципліни)

РОБОЧА ПРОГРАМА

Перший (бакалаврський) рівень

(рівень вищої освіти)

галузь знань

07 «Управління та адміністрування»

(шифр і назва)

спеціальність

072 Фінанси, банківська справа та страхування

(шифр і назва)

спеціалізація

(назва)

вид дисципліни

обов'язкова

обов'язкова /вибіркова

Робоча програма дисципліни «Гроші та кредит» для студентів, що навчаються за освітньо-професійною програмою на здобуття ступеня **бакалавра** за спеціальністю «Фінанси, банківська справа та страхування».

Розробник:

доц. кафедри фінансів, к.е.н.,доц.

_____ Л.С.Тришак

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри фінансів.

Протокол від « » _____ 2019 року № _____.

Завідувач кафедри фінансів д.е.н.,проф.

_____ І. Г. Фадєєва

Узгоджено:

Завідувач випускової кафедри фінансів

д.е.н., проф.

_____ І. Г. Фадєєва

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ресурс годин на вивчення дисципліни «Гроші та кредит» згідно з чинним РНП, розподіл по семестрах і видах навчальної роботи для різних форм навчання характеризує таблиця 1.

Таблиця 1 – Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни «Гроші та кредит»

Найменування показників	Всього		Розподіл по семестрах			
			Семестр 2			
	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)
Кількість кредитів ECTS	3	3	3	3		
Кількість модулів	2	2	2	2		
Загальний обсяг часу, год	90	90	90	90		
Аудиторні заняття, год, у т.ч.:	36	14	36	14		
лекційні заняття	18	8	18	8		
семінарські заняття	-	-	-	-		
практичні заняття	18	6	18	6		
лабораторні заняття	-	-	-	-		
Самостійна робота, год, у т.ч.	54	76	54	76		
виконання курсової роботи	10	10	10	10		
виконання контрольних (розрахунково-графічних) робіт	-	-	-	-		
опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	10	30	10	30		
опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	16	20	16	20		
підготовка до практичних занять та контрольних заходів	16	16	16	16		
підготовка звітів з лабораторних робіт	-	-	-	-		
підготовка до заліку	2	2	2	2		
Форма семестрового контролю	диференційований залік		диференційований залік			

2 МЕТА ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Мета вивчення дисципліни – є формування системи фундаментальних знань з теорії грошей та кредиту, засвоєння закономірностей функціонування грошового ринку та його складових як теоретичної основи державної монетарної політики і розвитку банківського регулювання грошового обороту країни.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен демонструвати такі **результати навчання** через знання, уміння та навички:

– знати основні напрями розвитку теорії грошей, їх теоретичні засади, спільні риси та відмінності, форми та функції грошей;

– засвоїти суть грошового обороту на макро- і мікрорівнях, структуру грошового обороту, економічний зміст та структуру грошового обігу; зрозуміти поняття швидкості та маси грошей в обігу; навчитися застосовувати агрегатний метод для визначення кількості грошей, що обслуговують грошовий оборот, застосовувати закон маси грошей, необхідних для обігу;

– знати цілі та інструменти грошово-кредитної політики держави;

– усвідомити суть процесу інфляції, механізму його функціонування та наслідків;

– з'ясувати особливості сучасних форм кредиту та їх функції, ознайомитись з еволюційним процесом розвитку і вдосконалення кредитування та формами використання кредитних грошей, навчитися визначати межі кредиту;

– засвоїти суть кредитної системи, як елементу грошового ринку;

– засвоїти суть комерційних банків, їх види, правові основи організації, принципи банківського кредитування та функції, особливості операцій комерційних банків, склад та основи організації та функціонування центрального банку, роль НБУ як інструмента грошово-кредитної політики держави, функції центральних банків.;

– засвоїти класифікацію міжнародних фінансових інституцій, які функціонують в Україні.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей, передбачених відповідним стандартом вищої освіти України: **загальних:**

– здатність до аналізу та синтезу на основі логічних аргументів та перевірених фактів;

– набуття гнучкого мислення, відкритість до застосування економічних знань та компетентностей в широкому діапазоні можливих місць роботи та повсякденному житті;

– дотримання етичних принципів як з погляду професійної чесності, так і з погляду розуміння можливого впливу досягнень фінансово-кредитних відносин на соціальну сферу.

фахових:

– здатність оцінювати економічну ефективність проектних рішень, формувати та оцінювати масу грошей, необхідних для обігу;

– здатність застосовувати математичні знання для вирішення управлінських завдань та здійснення економічних розрахунків, здатність здійснювати математичне моделювання економіко-управлінських процесів, складати відповідні задачі та обирати відповідні імовірісно-математичні методи їх розв'язання;

– здатність розв'язувати широке коло проблем і задач шляхом розуміння їх фундаментальних основ та використання як теоретичних, так і прикладних методів, засвоєних з програми фінансів, банківської справи та страхування;

– здатність використовувати комп'ютерні технології для підтримки прийняття рішень з управління фінансами, кредитною та страховою діяльністю;

– здатність аналізувати фінансову звітність, управляти грошовими потоками, банківськими та страховими операціями;

– здатність шляхом самостійного навчання освоїти нові області, використовуючи здобуті знання.

Результати навчання дисципліни деталізують такі **програмні результати** навчання, передбачені відповідним стандартом вищої освіти України:

- демонструвати здатність генерувати нові ідеї, приймати нестандартні рішення у процесі здійснення міжнародних розрахунків та валютних операцій;
- демонструвати вміння приймати економічно обґрунтовані рішення на всіх етапах здійснення банківських операцій;
- визначати способи практичного рішення статистичних задач з використанням комп'ютерної техніки;
- застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей;
- використовувати різноманітні методи, зокрема інформаційні технології, для ефективно спілкування на професійному та соціальному рівнях;
- виконувати відповідні експериментальні дослідження та застосовувати дослідницькі навички за професійною тематикою;
- вибирати оптимальні рішення;
- оцінювати отримані результати та аргументовано захищати прийняті рішення.

3 ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

3.1 Тематичний план лекційних занять

Тематичний план лекційних занять дисципліни «Гроші та кредит» характеризує таблиця 2.

Таблиця 2 – Тематичний план лекційних занять

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем (Т) та їх зміст	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ, підрозділ
М 1	ГРОШІ	8	4		
ЗМ1	ГРОШІ ТА ГРОШОВИЙ ОБОРОТ	8	4		
Т 1.1	Сутність і функції грошей. Походження грошей. Суть грошей. Форми грошей та їх еволюція. Вартість грошей. Функції грошей.	2		9(о)-11(о)	1
Т 1.2	Грошовий обіг. Суть і структура грошового обороту. Маса грошей, що обслуговує оборот. Швидкість обігу грошей. Закон грошового обігу. Механізм зміни маси грошей в обороті	2		9(о)-11(о) 13(о)	2
Т 1.3	Грошові системи. Інфляція. Суть та структура грошової системи. Види грошових систем. Цілі та інструменти грошово-кредитної політики. Інфляція: суть, форми прояву, причини і наслідки.	2		9(о)-11(о)	4
Т 1.4	Валютний ринок і валютні системи. Поняття, призначення і сфера використання валюти. Валютний курс та конвертованість валют. Валютний ринок: суть та основи функціонування. Валютні системи: поняття, структура, призначення.	2		9(о)-11(о)	6
М 2	КРЕДИТ	10	4		

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем (Т) та їх зміст	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	поряд- ковий номер	розді л, підро зділ
ЗМ2	КРЕДИТ ТА КРЕДИТНІ ВІДНОСИНИ	10	4		
Т 2.1	Суть і функції кредиту. Необхідність кредиту. Суть кредиту. Об'єкти та суб'єкти кредитних відносин. Функції та роль кредиту в ринковій економіці.	2		9(о)-11(о) 14(о)	8
Т 2.2	Теоретичні засади процента. Особливості розрахунку простих процентів. Особливості розрахунку складних процентів.	2		17(о)	8
Т 2.3	Фінансове посередництво грошового ринку. Поняття кредитної системи та її структура. Небанківські фінансово-кредитні установи та їх функції.	2		9(о)-11(о) 17(о)	10
Т 2.4	Центральні банки в системі монетарного та банківського управління. Діяльність комерційних банків. Принципи побудови, цілі та механізм функціонування банківської системи. Призначення функції та операції центрального банку. Операції комерційних банків: їх класифікація та загальна характеристика.	2		9(о)-11(о) 1(о)	11,12
Т 2.5	Міжнародні валютно-кредитні установи та їх співробітництво з Україною. Функціонування міжнародного валютного фонду. Світовий банк та його структура. Регіональні міжнародні кредитно-фінансові інституції. Європейський банк реконструкції та розвитку. Банк міжнародних розрахунків.	2		9(о)-11(о) 14(о)	13

Всього:

Модулів 2 – змістових модулів -2.

3.2 Теми практичних занять

Теми практичних занять дисципліни «Гроші та кредит» наведено у таблиці 3.
Таблиця 3 – Теми практичних занять

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем (Т) та їх зміст	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	поряд- ковий номер	розді л, підро зділ
М 1	ГРОШІ	8	3		
ЗМ1	ГРОШІ ТА ГРОШОВИЙ ОБОРОТ	8	3		
Т 1.1	Сутність і функції грошей. Походження грошей. Суть грошей. Форми грошей та їх еволюція. Вартість грошей. Функції грошей.	2		9(о)-11(о)	1

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем (Т) та їх зміст	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	поряд- ковий номер	розді л, підро зділ
Т 1.2	Грошовий обіг. Суть і структура грошового обороту. Маса грошей, що обслуговує оборот. Швидкість обігу грошей. Закон грошового обігу. Механізм зміни маси грошей в обороті	2		9(о)-11(о) 13(о)	2
Т 1.3	Грошові системи. Інфляція Суть та структура грошової системи. Види грошових систем. Цілі та інструменти грошово-кредитної політики. Інфляція: суть, форми прояву, причини і наслідки.	2		9(о)-11(о)	4
Т 1.4	Валютний ринок і валютні системи. Поняття, призначення і сфера використання валюти. Валютний курс та конвертованість валют. Валютний ринок: суть та основи функціонування. Валютні системи: поняття, структура, призначення.	2		9(о)-11(о)	6
М 2	КРЕДИТ	10	3		
ЗМ2	КРЕДИТ ТА КРЕДИТНІ ВІДНОСИНИ	10	3		
Т 2.1	Суть і функції кредиту. Необхідність кредиту. Суть кредиту. Об'єкти та суб'єкти кредитних відносин. Функції та роль кредиту в ринковій економіці.	2		9(о)-11(о) 14(о)	8
Т 2.2	Теоретичні засади процента. Особливості розрахунку простих процентів. Особливості розрахунку складних процентів.	2		17(о)	8
Т 2.3	Фінансове посередництво грошового ринку. Поняття кредитної системи та її структура. Небанківські фінансово-кредитні установи та їх функції.	2		9(о)-11(о) 17(о)	10
Т 2.4	Центральні банки в системі монетарного та банківського управління. Діяльність комерційних банків. Принципи побудови, цілі та механізм функціонування банківської системи. Призначення функції та операції центрального банку. Операції комерційних банків: їх класифікація та загальна характеристика.	2		9(о)-11(о) 1(о)	11,12
Т 2.5	Міжнародні валютно-кредитні установи та їх співробітництво з Україною. Функціонування міжнародного валютного фонду. Світовий банк та його структура. Регіональні міжнародні кредитно-фінансові інституції. Європейський банк реконструкції та розвитку. Банк міжнародних розрахунків.	2		9(о)-11(о) 14(о)	13

3.3 Завдання для самостійної роботи студента

Перелік матеріалу, який виноситься на самостійне вивчення дисципліни «Гроші та кредит», наведено у таблиці 4.

Таблиця 4 – Матеріал, що виноситься на самостійне вивчення

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем (Т) та їх зміст	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ, підрозділ
М 1	ГРОШІ	8	12		
ЗМ1	ГРОШІ ТА ГРОШОВИЙ ОБОРОТ	8	12		
Т 1.1	Теорія грошей. Класична кількісна теорія грошей її основні постулати. Неокласичний варіант розвитку кількісної теорії грошей. Вклад Д.Кейнса в розвиток кількісної теорії грошей. Сучасний монетаризм як альтернативний напрямок кількісної теорії. Вклад М.Фрідмана в розробку монетарної політики на основі неокласичного варіанту теорії. Кейнсіансько-неокласичний синтез.	2	4	9(о)-11(о)	1
Т 1.2	Грошовий обіг і грошові потоки. Грошові потоки та їх балансування.	2	2		
Т 1.3	Роль грошей у ринковій економіці. Еволюція ролі грошей в економічній системі держави. Роль держави у творенні грошей.	2	2	9(о)-11(о)	4
Т 1.4	Механізм формування пропозиції грошей та монетарна політика. Державне регулювання грошового обороту, місце в ньому грошово-кредитної політики. Монетизація бюджетного дефіциту та ВВП в Україні.	2	4	9(о)-11(о) 13(о)	2
М 2	КРЕДИТ	8	8		
ЗМ2	КРЕДИТ ТА КРЕДИТНІ ВІДНОСИНИ	8	8		
Т 2.1	Теорії кредиту. Натуралістична теорія кредиту. Капіталотворча теорія кредиту.	2	2	9(о)-11(о) 14(о)	8
Т 2.2	Фінансове посередництво грошового ринку. Проблеми розвитку небанківських фінансово-кредитних установ.	2	2	9(о)-11(о) 17(о)	10
Т 2.3	Центральні банки в системі монетарного та банківського управління. Регулювання центральним банком банківської системи.	2	2	9(о)-11(о) 2(о)	11
Т 2.4	Теоретичні засади діяльності комерційних банків. Механізм забезпечення стабільності комерційних банків.	2	2	9(о)-11(о) 1(о)	12

4 НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

4.1 Основна навчальна література

4.1.1 Нормативно-правова база

1. Закон України “Про банки і банківську діяльність” №2121-III від 07.12.2000р. www.zakon.rada.gov.ua
2. Закон України “Про Національний банк України”, №679-XIV від 20.05.2009р. www.zakon.rada.gov.ua
3. Закон України “Про платіжні системи та переказ коштів в Україні” №2346-III від 05.04.2001р. www.zakon.rada.gov.ua
4. Закон України “Про цінні папери і фондовий ринок”, №3480-IV від 23.02.2006р. www.zakon.rada.gov.ua

4.1.2 Підручники і посібники

5. Александрова М.М., Маслова С.О. Гроші. Фінанси. Кредит.: Навчально – методичний посібник. – 2-ге вид., перер. і доп. – К.: ЦНЛ, 2002
6. А. Гальчинський Теорія грошей: Навчальний посібник. – К.: Основи, 1996 р. – 413 с.
7. Гриценко О. Гроші та грошово-кредитна політика. – К.: Основи, 2009.
8. Гроші, банки та кредит: у схемах та коментарях. Навч. посіб. / За ред. Луціва Б. – Тернопіль: Карт-бланш, 2000.
9. Гроші та кредит: Навч. посібник / І. В. Алексєєв, М.К. Колісник, О.Й. Вівчар, П.Г. Льчук, І. Ю. Кіндрат. – Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2004. – 168 с.
10. Гроші та кредит: Підручник/ - 3-тє вид., перероб.і доп.// За ред.. професора Б. С. Івасіва. – К.: КОНДОР, 2008. – 527 с.
11. Гроші та кредит: Підручник. – 6-тє вид., перероб.і доп./За ред..М.І. Савлука. – К.: КНЕУ, 2011. – 589 с.
12. Івасів Б. С. Гроші та кредит: Підручник. – Вид. 2-ге, змін. й доп. – Тернопіль: Карт – бланш, 2005. – 528с.
13. Лагутін В. Д. Гроші та грошовий обіг: Навч. посібник. – 5-тє вид., стер. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2003, - 1999 с.
14. Лагутін В. Д. Кредитування: теорія і практика. – К.: Знання, 2000.
15. Лемківський А.В. Гроші та кредит. – К.:Дакор, 2003. – 528 с.
16. Швайка М. А. Банківська система в Україні: шляхи реформування і підвищення ефективності. – К.: Парламентське вид-во, 2000. – 196 с.
17. Ходаківська В. П., Беляєв В. В. Ринок фінансових послуг: теорія і практика: Навчальний посібник. – К.: ЦУЛ, 2002. – 616 с.

4.1.3 Додаткова навчальна література

1. Бойцун Н.Є., Стукало Н.В. Міжнародні фінанси: Навч. посіб. – 2 – ге вид. – К.: ВД „Професіонал”, 2011.
2. Долан Э.ДЖ., К. Д., Кэмбелл Р. Д. Деньги, банковское дело и денежно-кредитная политика. – СПб., 2004.
3. Колісник М.К., Масляк О.О., Романів Є.М. Фінансовий ринок: Навч. посіб. – Львів: Видавництво університету „Львівська політехніка”, 2014.
4. Маслова С.О., Опалов О.А. Фінансовий ринок: Навч. посіб., 3 –є вид., виправлене. – К.: Каравела, 2014.
5. Міжнародні фінанси в питаннях та відповідях: Навч. посібник, 2-ге вид., перероб. і доп./ За ред. Козака Ю.Г. – К.: ЦНЛ, 2003.
6. Руденко Л.В. Міжнародні кредитно-розрахункові і валютні операції: Підручник. – К.: ЦНЛ, 2003

7. Смолянська О.Ю. Фінансовий ринок: Навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2009. – 384 с.

8. Цінні папери в Україні, І.І. Пилипенко, О.П. жук, - К.: ІОЦ Держкомстату України. – 2011. – 305 с.

5 МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Оцінювання знань студентів проводиться за результатами комплексних контролів за двома змістовими модулями ЗМ1 і ЗМ2. Модульний контроль за кожним змістовим модулем передбачає контроль теоретичних знань і практичних навиків. Схему нарахування балів при оцінюванні знань студентів з дисципліни наведено в таблиці 5.

Таблиця 5 – Схема нарахування балів у процесі оцінювання знань студентів з дисципліни «Гроші та кредит»

Види робіт, що контролюються	Максимальна кількість балів
5 семестр	
Контроль засвоєння теоретичних знань змістового модуля ЗМ1	20
Контроль засвоєння практичних навиків змістового модуля ЗМ1	35
Контроль засвоєння теоретичних знань змістового модуля ЗМ2	20
Контроль засвоєння практичних навиків змістового модуля ЗМ2	25
Усього	100

Екзаменаційна оцінка з дисципліни виставляється студенту відповідно до чинної шкали оцінювання, що наведена нижче.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
67-74	D	
60-66	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни